

Innst. S. nr. 273

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Dokument nr. 8:66 (2008–2009)

Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg, Hans Frode Kielland Asmyhr og Kåre Fostervold om at det utarbeides en stortingsmelding om byggenæringen

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Byggenæringen er en av Norges viktigste næringer og er i dag den største distriktsnæringen. I den utførende del av bygge- og anleggsnæringen er det sysselsatt om lag 180 000 personer, og bedriftene omsatte i 2007 for 277 mrd. kroner. Fremtidsutsiktene for byggenæringen er dårligere enn på lenge.

Det er 23 år siden det sist ble lagt frem en stortingsmelding om byggenæringens rammevilkår. Forslagsstillerne mener det nå er viktig at utfordringene for byggenæringen presenteres helhetlig fra Regjeringen gjennom en stortingsmelding. Det store aktivitetsfallet som nå viser seg for boligbygging og næringseiendom stiller næringen overfor store utfordringer. Næringsbeskatningen er en tung belastning, særlig for mindre bedrifter som det er mange av innenfor byggenæringen. Ved å gjennomføre skattelettelser nå vil det stimulere til aktivitet i privat sektor og gjøre det økonomiske grunnlaget bedre for mange mindre aktører i næringen, som opplever vanskelige tider som følge av finanskrisen. Det er mange tiltak som nå kan gjennomføres for å motvirke den negative utviklingen som byggenæringen opplever, både gjennom offentlige byggeprosjekter og vedlikehold og gjennom skattelettelser.

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

"Stortinget ber Regjeringen utarbeide en stortingsmelding om byggenæringen.

Stortinget ber Regjeringen utarbeide en strategi for å fjerne etterslepet i vedlikehold av bygningsmasse i offentlig sektor."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunvor Eldegard, Sigrun Eng, Steinar Gullvåg, Sigvald Oppebøen Hansen og Arne L. Haugen, fra Fremskrittspartiet, Hans Frode Kielland Asmyhr, Kåre Fostervold og Øyvind Korsberg, fra Høyre, Torbjørn Hansen og Elisabeth Røbekk Nørve, fra Sosialistisk Venstreparti, Inge Ryan, fra Kristelig Folkeparti, Ingebrigt S. Sørfohn, fra Senterpartiet, lederen Ola Borten Moe, og fra Venstre, Leif Helge Kongshaug, viser til forslaget fra Øyvind Korsberg, Hans Frode Kielland Asmyhr og Kåre Fostervold om at det utarbeides en stortingsmelding om byggenæringen, og til svar fra nærings- og handelsminister Sylvia Brustad datert 22. april 2009 (vedlagt). I forslaget vises det til at byggenæringen er en av Norges viktigste næringer som sysselsetter rundt 180 000 personer, hadde i 2007 en omsetning på 277 mrd. kroner, at 97 pst. av bedriftene har under 20 ansatte og er i tillegg en stor distriktsnæring. Forslagsstillerne minner om at byggenæringen er spesielt hardt rammet av finanskrisen. Det er 23 år siden sist det ble lagt frem en stortingsmelding om byggenæringen. Det foreslås at det må settes søkelys på denne næringens utfordringer gjennom en ny stortingsmelding. I forslaget blir det etterlyst skatte- og avgiftslet-

telser for både næringsvirksomhet og for folk flest for å få den økonomiske aktiviteten i gang igjen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til svarbrev til komiteen fra statsråd Sylvia Brustad datert 22. april 2009. I brevet fremgår det at situasjonen er krevende for mange næringer, men at det spesielt er innen industrien og bygg- og anleggsvirksomheten man har de største utfordringene. I brevet vises det også til at Regjeringen i løpet av vinteren har gjennomført en rekke tiltak for å dempe virkningene av den internasjonale finanskrisen på norsk økonomi. Blant annet vises det til økte overføringer til rehabilitering av bygg og annen infrastruktur innen både kommunal, fylkeskommunal og statlig sektor. Samferdselsbevilgningene er også økt betraktelig, noe som også er viktig for bygg- og anleggsvirksomheten. Flertallet støtter at de tiltak som iverksettes skal være målrettede, midlertidige og at de raskt kan bidra til å motvirke de negative konsekvensene av finansuroen. Fremfor generelle skattelettelser har Regjeringen prioritert målrettede skattelettelser, gjennom å innføre en midlertidig adgang for selskapene til å tilbakeføre underskudd mot tidligere overskudd, og ved å utvide SkatteFUNN-ordningen. Flertallet støtter dette. Flertallet viser også til at Stortinget nettopp har behandlet en innovasjonsmelding for næringslivet, som legger rammene for innovasjonspolitikken for hele næringslivet i årene som kommer, herunder byggenæringen. Flertallet viser til at en stortingsmelding tar lang tid å utforme, og at den vil være lite egnet til å belyse de kortsiktige problemene byggenæringen nå står overfor. Flertallet viser for øvrig til at Regjeringen har varslet at de følger nøye med på virkningene finansuroen har på norsk næringsliv, og at de vil gjennomføre ytterligere tiltak dersom det er nødvendig. Flertallet mener på denne bakgrunn at det ikke er behov for en særskilt stortingsmelding som skal avgrenses til byggenæringen, og tilrår at forslaget avvises.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til svarbrev fra statsråd Sylvia Brustad datert 22. april 2009 der det kommer frem at statsråden deler forslagsstillernes situasjonsbeskrivelse. Statsråden trekker frem tiltakspakkene som er vedtatt i Stortinget, og hvordan disse er ment å motvirke svikten i etterspørselen i byggenæringen. Disse medlemmer merker seg at statsråden mener byggenæringen, etter at finanskrisen slo inn for fullt, nå er i ferd med å nærme seg en normalsituasjon, og at fallet i sysselsettingen dermed er å regne som en "viss justering". Statsråden peker også på at

Byggenæringens landsforening var jevnt over fornøyd med Regjeringens tiltakspakker. Statsråden trekker også inn Regjeringens innovasjonsmelding "Et nyskapende og bærekraftig Norge", og at mange av innsatsområdene i meldingen vil også være betydningsfulle for utviklingen av byggenæringen. I tillegg blir ansvaret kommunene, fylkeskommunen og andre offentlige institusjoner har for forvaltning, drift, nyinvesteringer og vedlikehold, beskrevet. Dette ansvaret blir ivaretatt ved statlige overføringer. Statsråden konkluderer på bakgrunn av dette med at det ikke er aktuelt og behov for en egen stortingsmelding som er avgrenset til byggenæringen.

Disse medlemmer har også merket seg at det er svært mange offentlige instanser som har ansvaret for det offentlige byggemasse, og mener det er behov for å se om forvaltning, drift, nyinvesteringer og vedlikehold kan organiseres og koordineres på en mer effektiv måte. Disse medlemmer mener på bakgrunn av nevnte punkter over at det bør utarbeides en stortingsmelding om byggenæringen.

Disse medlemmer viser til at alle departement i større eller mindre grad er bestillere av nye byggetjenester og vedlikehold, noe som tilsier at det bør være en samlet strategi fra Regjeringen på dette området, noe som vil skape forutsigbarhet og langsiktighet for byggenæringen.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utarbeide en stortingsmelding om byggenæringen."

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Venstre er svært bekymret for den situasjonen byggenæringen nå er i, med arbeidsledighet på over 6 pst. Tradisjonelt pleier aktiviteten på våren å være god innenfor byggenæringen. Når arbeidsledigheten nå er på 6 pst., gir det grunn til uro for sysselsettingen til høsten og vinteren når det normalt er lavere aktivitet. Etter disse medlemmers syn er det grunn til å tro at aktiviteten innenfor bygg og anlegg ikke vil øke i nær fremtid, men heller avta grunnet den økonomiske situasjonen nasjonalt og internasjonalt, og da spesielt innen privat sektor og innenfor næringsbygg. Regjeringen har nå muligheten å øke aktiviteten innenfor vedlikehold og oppussing av offentlige bygg slik at arbeidsledigheten for byggenæringen ikke øker, men går ned.

Disse medlemmer viser til det store etterslepet i vedlikehold av bygningsmasse innen offentlig sektor. KS la nylig frem en rapport som viser at kommunesektoren må bruke nesten 100 mrd. kroner de neste 10 årene på vedlikehold og oppgradering av bygningsmassen. Bare i skolesektoren er det et forfall på over 65 mrd. kroner. Disse medlemmer

mener at det må en helhetlig strategi til for å få fjernet etterslepet i vedlikehold av bygningsmassen i offentlig sektor.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utarbeide en strategi for å fjerne etterslepet i vedlikehold av bygningsmasse i offentlig sektor."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at en stortingsmelding tar lang tid å utforme, og at hensikten med en slik melding er å skue langt inn i fremtiden. I så måte er en stortingsmelding lite egnet til å belyse de kortsiktige problemene byggenæringen i disse dager står overfor. Disse medlemmer ønsker å peke på at i tillegg til de forhåpentligvis kortsiktige økonomiske problemene byggenæringen nå opplever, har denne næringen flere utfordringer på lang sikt; utformingen av klimavennlige bygg, økt kompetanse i næringen, få bukt med useriøse aktører og få slutt på svart arbeid. Dette er utfordringer som bør bli belyst gjennom en eventuell stortingsmelding. Disse medlemmer ønsker også å trekke frem at byggefeil utgjør i gjennomsnitt 4 pst. av verdien av nybygget bolig etter overtagelse, og at Forbrukerrådet mottar mellom 10 000 og 12 000 henvendelser om boligproblemer.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2009 der det er mange forslag som ville ha medført betydelig økt aktivitet innenfor bygg- og anleggssektoren. I tillegg vil disse medlemmer vise til forslag fremmet av Fremskrittspartiet i forbindelse med behandlingen av Innst. S. nr. 139 (2008–2009) der Fremskrittspartiet bl.a. foreslo reduksjon av skatter og avgifter, 3 mrd. kroner til vedlikeholdsetterslep i kommunene, avskrivnings-satsene for maskiner/utstyr økes fra 20 til 30 pst., 1 mrd. kroner til vedlikeholdsetterslep i grunnskolen og videregående skole, og 9,5 mrd. kroner innenfor veisektoren. Disse forslagene og en rekke andre forslag som Fremskrittspartiet fremmet, ville ha ført til økt sysselsetting innenfor bygg- og anleggssektoren.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Høyre tidligere har fremmet forslag (Dokument nr. 8:62 (2008–2009)) om at det er på tide å styrke forbrukernes rettigheter ved eiendomsoverdragelse ved blant annet å innføre 10 års reklamasjonsfrist, et ser-

vicehefte for bolig og obligatorisk byggeforsikring og tilstandsrapport. I forslaget vises det til medieoppslag der det kommer frem at bare 10–15 pst. av feilene i bygg oppdages før det har gått 6 år.

Komiteens medlemmer fra Høyre deler bekymringen for den ekstraordinære situasjonen byggenæringen befinner seg i. Høyre har støttet Regjeringens tiltakspakker for å stimulere veksten i næringslivet og dermed også byggenæringen. Disse medlemmer vil imidlertid nok en gang påpeke at krisepakken fra Regjeringen kom uforsvarlig sent, og at Høyre fremmet sine forslag til krisepakke allerede i budsjettet høsten 2008. Disse medlemmer er også kritiske til Regjeringens manglende vilje til å ta i bruk det vi vil beskrive som mer treffsikre tiltak. Derfor har Høyre, i tillegg til disse tiltakspakkene, fremmet en rekke tiltak for å motvirke et økende antall arbeidsledige, permitteringer og konkurser. Blant disse forslagene er å fjerne Regjeringens skatteøkninger, øke avskrivnings-satsene for maskiner fra 20 til 25 pst., kraftigere satsing på veibygging enn den Regjeringen foreslo, la kommunene beholde en andel av selskapsskatten for å motivere dem til å legge til rette for små og store bedrifter, og utvide låneordningen til kommunene fra 2 til 5 mrd. kroner for å sikre mer aktivitet innen oppussing av skolebygg mv. i kommunene.

Medlemen i komiteen frå Kristeleg Folkeparti viser til at Kristeleg Folkeparti var det einaste partiet på Stortinget som innafor handlingsregelen fremma forslag om auka oljepengebruk mot arbeidsløyse allereie i fjor haust i samband med Stortinget si handsaming av statsbudsjettet for 2009. Kristeleg Folkeparti si tiltakspakke mot arbeidsløyse ville samla sett ha stimulert økonomien i 2009 med 6,6 mrd. kroner utover Regjeringa sitt forslag, medan budsjetteffekten i statsbudsjettet i 2009 ville ha vore 4,8 mrd. kroner utover Regjeringa sitt forslag. Satsing på offentlige investeringar i bygg og samferdsle var hovudverkemiddelet i pakka, men betra avskrivingsreglar, særlig på maskinar og utstyr og på miljøvennlige investeringar mellom anna i byggesektoren, var også eit viktig element. Denne medlemen er glad for at Regjeringa på nyåret kom med ei tiltakspakke som i stor grad hadde same innretting som Kristeleg Folkeparti sitt forslag i statsbudsjettet, men beklagar at Regjeringa ikkje kom på banen tidligare, slik at tiltak kunne ha vore sett i verk hurtigare og dermed i større grad medverka til å bremsa veksten i arbeidsløysa.

FORSLAG FRA MINDRETALL**Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:***Forslag 1*

Stortinget ber Regjeringen utarbeide en stortingsmelding om byggenæringen.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Venstre:*Forslag 2*

Stortinget ber Regjeringen utarbeide en strategi for å fjerne etterslepet i vedlikehold av bygningsmasse i offentlig sektor.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 8:66 (2008–2009) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg, Hans Frode Kielland Asmyhr og Kåre Fostervold om at det utarbeides en stortingsmelding om byggenæringen – bifalles ikke.

Oslo, i næringskomiteen, den 29. mai 2009

Ola Borten Moe

leder

Elisabeth Røbekk Nørve

ordfører

Vedlegg

Brev fra Nærings- og handelsdepartementet v/statsråden til næringskomiteen, datert 22. april 2009

Representantforslag nr. 8:66 (2008-2009)

Representantene Korsberg, Asmyhr og Foster-vold fremmer i representantforslag nr. 8:66 (2008–2009) forslag om at Stortinget ber regjeringen utarbeide en stortingsmelding om byggenæringen og en strategi for å fjerne etterslepet for vedlikehold av bygg i offentlig sektor.

Situasjonen er i lys av økonomiske nedgangstider krevende for mange næringer. Det er industrien og bygg- og anleggsvirksomheten som synes å ha de største utfordringene. Virkningen av de økonomiske nedgangstidene berører imidlertid de aller fleste næringer.

Byggenæringen er blant de første som opplever en etterspørselsnedgang i nedgangskonjunkturer. Tiltak som bedrer situasjonen for næringslivet generelt får også effekt for byggenæringen. Blant de utfordringene næringslivet sto ovenfor i høst, var problemer med kreditttilgang den mest alvorlige for mange bedrifter. Regjeringen og Norges Bank gjennomførte derfor en rekke tiltak høsten 2008 rettet mot finanssektoren og penge- og kredittmarkedene for å sikre bedrifter og privatpersoner tilgang på lån og kreditt. Slike tiltak er betydningsfulle for byggenæringen.

I regjeringens tiltakspakke 26. januar 2009 ble det prioritert økte overføringer til kommunesektoren for å øke rehabilitering av kommuners og fylkeskommuners bygg og annen infrastruktur. Samferdselsbevilgningene ble økt, med vekt på vedlikehold og utbedring av riksvegene og jernbanen, samt utbygging av gang- og sykkelveier. Videre økte regjeringen bevilgningene til vedlikehold og rehabilitering av statlige bygg, herunder sykehus og universitets- og høyskolebygg. Statlige tilskudd til utbygging av miljøvennlig energi og energisparetiltak ble økt kraftig. Slike tiltak har særskilt positiv effekt for byggenæringen.

For å bidra til omstilling og nyskaping i arbeids- og næringslivet ble bevilgningene til forskning og kompetansetiltak, arbeidsmarkedstiltak, IKT-tiltak, Innovasjon Norge, GIEK og Argentum økt. Styrking av disse tiltakene kommer også byggenæringen til gode.

Regjeringen har lagt vekt på at tiltakene skal være målrettede, midlertidige og raskt bidra til å motvirke de negative konsekvensene av finansuroen. Regjeringen har prioritert målrettede skattelettelser for næringslivet, ved at det er innført en midlertidig adgang for selskapene til å tilbakeføre underskudd mot tidligere overskudd og ved en utvidelse av Skattefunn-ordningen.

Regjeringens tiltakspakke 26. januar 2009 innebærer også at budsjettet for 2009 er ekspansivt både i en historisk og en internasjonal sammenheng. Sammen med betydelige etterspørselsimpulser fra pengepolitikken vil den økonomiske politikken med dette bidra til å dempe utslagene i sysselsetting og arbeidsledighet.

Nedgangen i sysselsetting og omsetning i byggenæringen er fra et historisk høyt nivå. Det er ikke unaturlig at det kunne komme en viss justering av aktiviteten til et mer normalt nivå. Denne nedgangen i byggeaktiviteten skjedde pga. finansuroen meget brått. Ved de ekstraordinære tiltakene har regjeringen bidratt til at byggenæringen får en mer gradvis overgang til en normalsituasjon. Byggenæringens landsforening har opplyst at de var jevnt over fornøyd med innretningen av regjeringens tiltakspakker og den effekten de regner med at tiltakene vil få for byggenæringen.

Stortingsmelding om byggenæringen

Den generelle næringspolitikken og innovasjonspolitikken er innrettet slik at den favner alle næringer. Innenfor denne rammen gjennomfører regjeringen målrettede tiltak for å stimulere verdiskapingen og innovasjonsevnen for næringslivet samlet sett. I hovedtrekk er Norges Forskningsråd og Innovasjon Norges næringsrettede virkemidler innrettet på en slik måte. Disse virkemidlene er også godt egnet til å håndtere byggenæringens utfordringer.

I tillegg finnes det en rekke samarbeidsarenaer mellom byggenæringen, private organisasjoner og ulike offentlige aktører. Blant disse kan jeg nevne Byggekostnadsprogrammet og Lavenergiprogrammet som to eksempler på vellykkede samarbeid mellom offentlige aktører og byggebransjen.

Regjeringen legger stor vekt på å stimulere til nytenkning, omstilling og innovasjon i norsk næringsliv. Regjeringen la før jul frem innovasjonsmeldingen "Et nyskapende og bærekraftig Norge". I meldingen legges rammene for innovasjonspolitikken for hele næringslivet i årene fremover, herunder byggenæringen. Mange av de sentrale innsatsområdene i meldingen vil også være betydningsfulle for utvikling av byggenæringen.

I lys av regjeringens omfattende tiltak som følge av økonomiske nedgangstider og at regjeringen nettopp har lagt frem en særskilt innovasjonsmelding for næringslivet anser jeg at det ikke er aktuelt eller behov for en særskilt stortingsmelding avgrenset til byggenæringen. Jeg vil for øvrig forsikre om at regje-

ringen følger nøye med på virkningene av finansuroen. Vi er innstilt på å gjennomføre ytterligere tiltak dersom dette er nødvendig.

Behovet for en strategi for å fjerne etterslep i offentlig sektor

I dag ligger ansvaret for vedlikehold av den offentlige bygningsmassen hos eierne, dvs. hos kommunene og fylkeskommunene, helseforetakene, de ulike enhetene innenfor universitets- og høyskolesektoren, Statsbygg med videre. Det bevilges midler til disse som blant annet skal ivareta drift, vedlikehold og nyinvesteringer. Ulike behov innenfor den offentlige bygningsmassen tilsier at utarbeidelse av en strategi vil være en omfattende oppgave.

Pr. i dag er det iverksatt en rekke tiltak innenfor de ulike områdene, blant annet gjennom særskilte tiltak for å redusere konsekvensene av finansuroen.

KOMMUNESEKTOREN

Det er kommunesektoren selv som har ansvaret for å forvalte de eiendommene de eier eller leier. Kommuner og fylkeskommuner er selv nærmest til å vurdere hvor behovet for vedlikehold og investeringer i bygg er størst. Kommuner og fylkeskommuner har således også et ansvar for å tilby bygninger som er av en tilfredsstillende standard til de som bruker bygningene. Derfor er kommunesektoren gjennom sin eiendomsforvaltning best egnet til å forbygge at nytt etterslep får utvikle seg.

En god finansiell stilling og et høyt nivå på de frie inntektene er de finansielle virkemidlene som skal ligge til grunn for kommunenes investeringer, forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av egne bygninger. De siste fire årene har de frie inntektene reelt sett blitt styrket med om lag 15 milliarder kroner. Dette gir et godt grunnlag for å prioritere løpende vedlikehold og ta igjen vedlikeholdsetterslep.

Det ble også foretatt en større gjennomgang av den kommunale og fylkeskommunale eiendomsforvaltningen ved Eiendomsforvaltningsutvalgets utredning, NOU 2004: 22 "Velholdte bygninger gir mer til alle". På bakgrunn av denne er det gjennomført flere tiltak.

Fra og med 2009 har kommunesektoren fått bedre styringsinformasjon i form av nøkkeltall om eiendomsforvaltning i KOSTRA. Dette har skjedd ved at kontoplanen i KOSTRA fra og med 2008 i hovedsak ble tilpasset Norsk Standard 3454 og at det ble etablert rapportering av data om bygningsareal for bygningene. Dette gir en rekke nøkkeltall som gir kommunesektoren styringsinformasjon om eiendomsforvaltning.

Kommunal- og regionaldepartementet har utarbeidet en veileder om husleieordninger i kommunesektoren. Veilederen beskriver hvilke forutsetninger

som bør ligge til grunn for at husleieordninger vil fungere, modell og metoder for innføring av husleie og prosess for innføring og oppfølging av husleieordninger.

En av de store utfordringene i kommunesektoren har vært mangel på kunnskap og kompetanse om eiendomsforvaltning. God kompetanse er en viktig forutsetning for at kommunene skal kunne realisere formålet med å eie og drive sine bygninger og eiendomsforvaltning på en effektiv måte. Regjeringen vil derfor fortsatt støtte opp om arbeidet i KoBE (Kompetanse for Bedre Eiendomsforvaltning).

Det har vært behov for å tilrettelegge for forskning i et noe mer langsiktig perspektiv. Kommunal- og regionaldepartementet har derfor støttet NTNU-programmet om utvikling og forvaltning av offentlige bygninger i et livsløpsperspektiv med 1,5 millioner kroner for 2008 og 2 millioner kroner for 2009.

HELSEFORETAKENE

Bevilgningene til helseforetakene i de første årene etter sykehusreformen tok ikke tilstrekkelig høyde for kostnadene ved gjenanskaffelse og vedlikehold av bygninger og utstyr. I Soria Moria-erklæringen understreket regjeringen betydningen av at helseforetakene ble gjort i stand til å opprettholde bygningsmassen og gjenanskaffe og vedlikeholde nødvendig medisinskteknisk utstyr. I St. prp. nr. 1 (2006–2007) varslet regjeringen derfor et betydelig løft ved å trappe opp bevilgningene til sykehusene. I budsjettforslaget for 2008 foreslo regjeringen å øke bevilgningen til avskrivninger med 1,67 milliarder kroner, slik at samlet bevilgning til å gjenanskaffe og vedlikehold bygg og utstyr utgjorde 5,3 milliarder kroner.

De regionale helseforetakene har et helhetlig ansvar for både investeringer og drift i sykehusene. Dette helhetlige ansvaret er en av bærebjelkene i sykehusreformen. Med det inntektsløftet som ble gjort i 2008-budsjettet, fikk regjeringen på plass en viktig premiss for sykehusreformen.

UNIVERSITETS- OG HØGSKOLESEKTOREN

UiO, UiB, UiT, NTNU, NIH, NHH, NVH og UMB er selvforvaltende institusjoner og forvalter egne bygg i tillegg til enkelte private leieforhold. Dette innebærer at de er ansvarlig for forvaltning, drift og verdibevarende vedlikehold. Det forutsettes at institusjonene i noen grad også setter av midler til rehabilitering. I forbindelse med tiltakspakken ble det tildelt 200 millioner kroner til rehabiliteringstiltak for bygg utenfor Statsbyggs husleieordning, jf. St.prp. nr. 37 (2008–2009), kap 271, post 50.

Fra og med 1. januar d.å. vil de selvforvaltende institusjonene, med unntak av UiO som er noe forsinket, verdsette og balanseføre sine varige driftsmidler.

Aktiveringen av varige driftsmidler vil synliggjøre kapitalkostnadene på linje med andre driftskostnader og gi mulighet til å innføre et system med internhusleie som også inneholder kapitalelementet. Internhusleien vil inneholde de samme kostnadselementene og gi de samme insitamentene som husleieordningen. Aktiveringen av bygningsmassen i balansen og innføringen av internhusleie med kapitalelement gir insentiver til rasjonell drift. En slik ordning legger til rette for en bedret styring av eiendomsforvaltningen både på institusjonsnivå og fra departementet overfor institusjonene.

STATSBYGG

Gjennom forvaltningsbedriftsmodellen og husleieordningen sikrer Statsbygg en god og kostnadseffektiv forvaltning av den statlige eiendomsmassen de har ansvar for. Vedlikeholdet av byggene gjennomfø-

res planmessig og følger opp den avskrivingspraksis det orienteres om i de årlige budsjettproposisjonene.

Pr. 1. januar 2009 ble forvaltningen av fengselseiendommene overført fra Kriminalomsorgen til Statsbygg. Som Stortinget er orientert om, er vedlikeholdsetterslepet på disse eiendommene stort, beregnet til 3,2 milliarder kroner i mai 2008. Ved overføringen til Statsbyggs forvaltning ble det innarbeidet et faglig tilrådd vedlikeholds nivå som innbærer en årlig styrkning på 105 millioner kroner. I tillegg til dette gjennomføres det investeringsprosjekt innenfor kurantordningen på kap. 2445 post 32/34 og rehabiliteringsprosjekt på kap. 2445, post 45. Ved å overføre forvaltningsansvaret til Statsbygg og innlemme eiendommene i husleieordningen, har regjeringen en klar og målrettet strategi for å bedre eiendomsforvaltningen av fengslene.

